

MARNO JÁNOS

Marokkó

(versek)

PESTI SZALON KÖNYVKIADÓ

A kötet megjelenését a Soros Alapítvány támogatta

© Marno János, 1996

© Pesti Szalon Könyvkiadó, 1996

**A Kiadó könyvei kaphatók:
1061 Budapest, Andrásy út 16.**

TARTALOM

Átokkává	
J. A.-változat	
Kalóz kanapé	
Kőkor	
Katézis	
Szik-e	
Mi több	
Szélütem	
Romerkély	
Bölcsódal	
Záppír	
Marokkó	
Bábszem	
Szonettkoszorú	
Dies illa	
(A) utórajz Szonettkoszorúhoz, Tragédiához	
„fű alatt doboz fű kering”	
Ebb	
Átfestészet	
A köztes-mögöttes	
(fejjegyzet)	
Légy a Márvány-híd fölött	
Vizérmék	
Szétfoglalók	
Nem kérdés	
Járószintek	
Alaprajz	

Átokkávé

Kávét felhajtottam, kinn forró ég
fogadott, *bármint* találtam arra ki -
kivel egymásra átpillantottunk,
remegett, lanka állán a fogyatéék.

Szeme düllelt. Az esemény kézen-
köze - előbb a gőzben 25 perc;
ott ütköztem meg rajta, hogy megnéz...
(Mindig az első körülményben a vég.)

A bőre rubensi (márvány) fehér,
mivel a gőzkamra párszaga vegyült;
nemsoká majd egy gyerek ült közénk,
kövér, és nem is oly ujjam-egyedül.

Düh habzik számra, hogy ha hozzám ér...
Szülője, testvérei jöttek, mentek,
esdekelt a hőmérséklet váltig;
rajtam a víz hol kivert, reám is hűlt.

A lankán a szürkéssárga vajszín
nem pergetett gyöngyöt. Állott a szünet.
Kávé sem fordult meg a fejemben,
magamat magam ellen még ajzani

is - évek óta félelem fékez.
„Varázsaikat a magas érzetek
Ki nem kerülhetik.” (Vörösmarty)
Haja sár tincsben tapadt a fejéhez.

Óra múlva már lobogott haja
a hajszárító szélben. Ezt a zuhany
Alól jövet vagy menet alája
észleltem, dülöngvén előre, hanyatt.

„Harc nélkül, alku nélkül elesni!”
- csonkoltam egy taggal Vörösmartymat?
s bár céliránt hevített az *Átok*,
cáfolták is egymást mag, vas s akarat.

A gyerek elveszett szem elől.
Vastag aranylánc a túlsó tus alatt -
míg áztam, mígnem magától eldőlt,
hogy hol tartok, kívül másodmagamon...

Tudtam a napot, átlag, csütörtök,
mely forgalomra héten a legsűrűbb;
nehéz volt megállnom. Csúszott a kő,
mint rossz álomban ágyneműm, mint a gyep.

Semmi érdek nem fűzött a lánchoz.
Ittam volna, mert étvágyam odalett,
garatom marta fertőtlenítő
illat, gyűltek számban a barna csomók;

másodmagam homlokán a pigment.
A lankán a fürdőpánt szakadozott.
Zajszőnyeg vitt a medencéig... Lent
„Elmegy a dal...” - az *Álomból* ez tartott

bennem még, s épen, a *lemezvihar*.
Kívántam most már... (most látom át, írva,
a *Fekete hírt*...) kívántam most már
a vizeken túllenni, s írni, hamar.

Törölték épp a lépcsőt előttem,
közel, mint én is a befejezéshez;
lépdeltem hát fojtottan lefelé,
mint fogytán, gyászütemre, a személyzet.

Mely vén cigánynő köröz egy bottal,
a bot végén szivacs, csipesz puhafém -
idézni, mire által' jutottam,
bolond volnék. Ki volt főzve a kávé.

Úsztam azért néhány medencehossz
másodmagamban *A tükör habokon*;
magamtól mint másodmagam megfoszt,
nincsen baj vonzóbb: vígan odahalok.

S akkor feltűnt a hájgyerek újra.
Visongva kalimpált, bárhogya ölnék,
elrúgván mind, aki érte nyúlna,
és döfött, mint tüske döfhet más tuskét.

A kávét hűltében hajtottam fel.
Kemény aprókat szórtam a csészébe,
szemem mögött pázsit, porcelán fej...
Hol szédültem, aludtak fürkészs-ébren.

Nézhatték tehát, hogy táncolok épp;
magam se igen készültem egyébre...
Képzelttem csak, hogy feszül az úttest:
olvadt. Odaát a lanka megismert.

J. A.-változat

Ha bolygók és világok mind kihűlnek,
Torkomban halál, Halál torkán én,
Álmodom feljebb valót Orkán vén
Leányaival, hogy dobálnak bűnnek,

Mint a labdát, s mely szusz nem fogy bennük meg;
Szállani keresztül, kast feledvén,
Számon étermaszk, derengő fődém -
Menteném hasissal barna lelküket.

Ám ahhoz is távol, vastüdőn vagyok.
Roppant vonatom faldossa a fagyot,
Fáim koronát, sem földet nem tűrnek.

Kerülöm magam; zsidó napszámos
Fejét forgatja varju zsoltár... Most
Igazságnak gyujtván hús fényt, az Úrnek.

Kalóz kanapé

Piran. Tolószékéből pillant
ki rám a szláv kalóz vénasszony,
csikkem majd hogy a nyelvemre ég;
ő bottal veri le a villanyt.

Sziklán fent ül a *kétmás* vénség,
szőlőfény, a hátukban torony,
térdét terpesztvén a szélsőbbik
szaval s szőke cigarettát szí.

Szívét tépi a bronz kalózfí.
Nézzem a tengert most előlről...
Márványom szürkül, kifehérül,
macska szaggatja papírjaim.

Visszatérni sikátoromba,
honnét az oposszum kinézett,
sarkall a szemérem... Goromba
torokkal rímelem a mézet.

Sarki bérfestő, sebhegedős;
fénykép után tusol a mester -
semmibe fog, mi csak egyidős
e ténnyel (sic! *Vörösmarti tér*).

A sótól majd megkönnyebbülök,
nyakamon már ha szárad kötél;
lányom kagylót gyűjt, szárba szökdel...
Sebhelyre nyílnak a csík felhők.

S rákban a tenger zsalugáter...
Vagy mint az *erdő*, mely tengerre
néz... Mindegy is, hol heverünk le,
hol kapni szállást, vers-nugátért.

Idézem. A macska elszökött.
Szegycsontomra azért ne kössek
fogadást. Lányom ma kész felnőtt -
az éjjel villámló halkések.

Pálcát a Vihar mellett török.
Süllyedt kalóz a város patkány
szívében... Vakon lépek puhán
a gerincen, vendég bennszülött.

Ám fájdalom mégsem a sebből
támad, mely most szivárvány mézskő
színpad, szótlán ég ha reánk dől,
s forralja mérgét az emésztő

(*furioso!*) - héjában a Dél
fülem közt ilyféle dalbeszéd
marad; csak hogy közel a veszély,
s a fájdalom erre haladék.

Tartini. Papíros márványtér
szövi át a *fenntartott* nevét,
partot egyben ki *képmásán* ér...
De megingat itt a torony-kép,

lányom trillázik, eső után...
Szűk az utca, ódon kanapé,
árnyéktűz cikáz a huzatán -

ellökni magunkat is késő,
kopasz fürt hullám, kecskeszőlő -
s mire esnék, már csak a Napé.

Kőkor

Dolmen (sírkamra) - megállóhely,
csak hogy nem állunk meg sehol, szállást
keresünk, a vezető dalol,
mormol magában, elsiklik némely
kínos dolgok felett, úgy tesz legalább,
mintha el tudna siklani, járművén
ami nem múlik; sárga jegyem
puha-szürke a nyálamtól, képzelem
merre járunk már, mire rászárad...
A Nyugat, mondja arcomba a kicsi nővér,
pl. Amszterdam, hová őt jövőre várják,
él-hal az árnyjátékokért.
Engem a reggeli (déli!) szivárvány
mészki története izgat, a vérrák
egyelőre nem (nem halad keresztül a
szívemen), készülök a Tragédiára,
mely képeit mily dalokba foglaljam,
dolomitba, hogy a papírt nézem át itt,
szín-árván (s ebbe semmi-semmi panasz nincs).
harmincéves ásatáson nézek ki
egy gödörből (fehérvári - sötét - kép);
igazán ez sincs előttem, a délvidéki
események is csak ímmel-ámmal jutnak el
a tudatomig, bliccelek -
mikor fanyalgásomba félelem vegyül -,
felkísérjük egymást a kicsi nővérral
a Váraljába, gyomrom majd lefelé
jövet s egyedül majd' felszakad...
Erre és így is hagytam félbe
annak idején (szakirodalomból építkező)
ejtőző szeppuku-versemet,
föl-le, föl-le és ismét csak le -
rámcsöngettek -
mintha zippzárt húztak volna végig
törzsem meridiánján, a régi
Bécsi úton szállított reggel haza,
ki már most déltájban ugrott fel Mozart
nevű kutyájával hozzám, látogatni,
hogy szabadulok-e végre a mézesgomba-
hatástól, Mozartot nemsokára, egy bal-
sikerű műtét után, túl kellett altatni.
Álmomban nem gondolok a Tragédiára,
szemem sem kopik, hanem fölenged,
mint a szivacs (más ásatáson a tőzeg),
félteni továbbra is csak a kicsi nővértől
félek, hogy kibeszél az ablakon;

halott híremet költi, még mielőtt
magamhoz térhetnék. S még sincs mit tennem,
a tett gondolata már a halál,
fehérvérűek szemében mint a fény-árny-
játék lehet, amiért, ha igaz, éppen
a hollandok úgy meg vannak veszve.
Régi kamrám most újrameszelve s majdnem
üresen: akár egy hollandus képen
az asztaljelenet. Hitvesét várja az Isten.
Asztalom hol állt, mögötte felzúg
a kamrafal, kulcsom a lifthez elveszett.
A kicsi nővérnél van. (Írásjeleim
is mihamar árnyjátékot űznek,
véremmé válván hogy máris kerülnek
együtműködni orvos értelemmel...)
Szorosan, függő-magason járunk fent,
lentről látok ki mégis a zöldre,
a földből úgyszólván,
szavam ha nem mondana ellent
földnek, végszükségemnek a földben;
marad, mi számra jön, s hová nem vezet
járműút, a smaragdszürke.
Oda se kell néznem, hogy elbomlik e
kőzet, srégen a gyep közén a lépcső, pihe-
nőivel; mikor, honnét, mindegy, a törés-
vonal: magunkat mellőzvé, a vidék
Tragédiára termett. S ekképp
sugallja tovább a türelmet...

Katézis

Szemem repdes, sarjú vers,
beszéd múltán a vihar,
előre nem érzek semmit,
azt sem, ami van.

Így volt ez ugyan mindig,
sarlón a hold mit takar,
abból tenger baj származik,
szállani holtan.

Macska szemébe nézni,
ízre meghúzni magam,
íríse közén a tézis
hogy szélre villan.

Szik-e

A bőr alatt szikes
vászontépés,
esik, valamely emlék-
huzatból;
elmédben most ismét túlsietsz...
- Mire fel esnél
lejjebb a kétesnél?!
...levegőt végre ha már nem is,
gesztenyefényét azért meg-
megkapja egy hang.

Mi több

Ugyanaz a ház mindig,
a telek az más, másutt, más út visz
ma a házhoz, mint egypár hete, legutóbb,
szlovén hatásra vitt,
gyors lábadozás, a kicsi nővér
mégsem hajtott ki az ablakon,
félretoltam a Tragédiát,
halott fán nem akadt meg a szemem,
forgácsai is maradtak szórtan, távol
észleletemtől. Félttem, a jó időben még,
előre a téli alvászavaroktól,
tudatküszöbömtől, mely majd ismét és ismét
nem enged aludnom,
hogy feszélyez megint a prózai sötét,
míg nem pattan fejemben a húr,
s idézni fogom Vörösmartyt,
Lear-jét most már a Viharból,
mást s mást érzékelvén, mint amit
megszemélyesít. 15 éve
vagyok oda a Vihar-jelenetért,
szememben ez tette a színpadot először
életképpé, el tudtam aludni
rajta, gondolok itt most a kicsi nővér
árnyjátékaira megint, a szlovén
suicid íróra (a Nappali házból),
kinek a hatása alá kerültem
vágtam keresztül a bepárasodott Vérmezőn.
Személyteherautóból pakoltak ki
előttem, nem néztem, se nem találgattam, mit,
siettem körbe fel a ház felé, túl-
siettem a novellahős éjjeli
taxisofőrt is, mámorban mintegy,
a szlovén szivárványkő-
mámorban még, jól teszi, ha fel-
morzsolja magát az ember;
én már több ízben megtettem ezt, mások
nyilván szintígy, elődeink ismertén
mit vethetünk egymás szemére...?
(Követhetőség!) *Slepa okna*
(*Vakablakok*) a posztumusz kötet címe,
melyben a taxis monológ napvilágot látott,
Ljubljánában, gondolom, ahol szerzője
született (1962), s mely nevében
szintén a szerelemre játszik; s a halálra
ez esetben (1983). Nevek mindig
csak egyszer történhetnek meg,

elmélet a többi, félrehallás,
ezért is haladok oly nehezen főleg
a Tragédiával, másokkal mellesleg, de
óvatosan azért, nehogy közbenső sértettség
a fájdalom rovására szóljon.

Vaktában beszél a kicsi nővér,
megszokom idővel, kezemet párna-
huzatba törlöm, váratlanul hívja fel
figyelmemet a fára, s a házat dicséri,
honnan a rálátás nem is lehetne jobb már.

Idő szorít, csuklómat óraszíj, sár
fedi a gyep közén a lépcsőt; s a
Bolond délben megy aludni...

Ismét már másutt, más tus alatt járt vissza
a suicid textus (Nappali ház 3, 65. old.):

„AZ ISZAPGYÚJTÓK A CSILLAMÓLÓHOZ MENEKÜLTEK”¹

- némán rúgott a húr, mégse feledjem,
hogy illeszkedő formák adják ki
a halálomat végül. (S még a kicsi
nővérnek tartozom *mi több*-bel.)

---

¹ Gállos Orsolya fordítása

Szélütem

Hintázik, forog a szoba,
ki ne hagyjam, ami odakint
maradt. Jöttem, árnyékom szobra
törte november fogait.

Szaladtam volna talán a
homályba, hol elvoltam mindig -
patkány sarokból ha szonáta
szólalt, féltem, felvadít.

Nem adtam magamra semmit.
Számban sem harsogott az alma,
mikor államon kivert a víz,
hogymélem is felkophat ma.

Most egy más szennyvízcsörgésre
kaptam el a fejem; oldalról
zúdult, csövívzáson, lefele -
torkaszakadtán 'hogymé dalol,
néztem, nádszékén a Törpe.
Régen nem nézelődtünk egymás
után, küszöb alá, tükörbe
(útját állja a felfagyás!),

lábamba régen nem mart bele
már méregfogu emlékezés...
Megperdültem, az utca vele,
szobrot ki árnyékomból vés.

S megdőlt elképzelésem is,
hogymé közmüvel támadott a szenny:
ezrével a sárga levéltincs
mérte a lelombozott menny

szárazüretét. Hördültem,
mert magam voltam csak közönség,
s mert szünni nem akart az ütem,
mit rohamával kezd a vég.

Törpém a körmét kaparta
az ablakégő alatt. - Mi fán
terem a félelem, és partja
mely színtől mégis oly vidám?

Eleget kérődztem rajta,
hogymé újra veszítsek e formán.
Ködben érkeztem az Ostromba,
éjjel, s nikotintól barnán.

Árnyékom szegvas-körvonal,
akár min általzuhanhatnék -
de megálltam. Szuvas fogával
november várt vissza, ma még...

Romerkély

Most éppen, ha támadna csend,
magam lépnék ki az ablakon,
nézem kéztörölő párnahuzatom,
hova akasztotta fel a kicsi nővér,
magamtól a sötét világos felé,
miféle csend, nem firtatom,
telefon, eső csendje később, s a leveleké,
miket lázas kéjjel, epével rugdaltam fel
annak idején, bővítettem hollandus
mélységükön, a rugdalózástól
nyálam szikkadt, ellenemre nem járt széles
a környékén senki. Erkélyduc
állít meg, párnahuzat mögül utánam les
a kicsi nővér, megyek, aminek megyek,
utálat korlátol, amire
hasonlatokat összegez szeg, esővíz,
kiugró mennyezet megvéd
másmindegy közelétől...

Az előszót
törölközt, utcaszínházban játszol,
leheleten meglátszik, hosszan
megül, mi egyszer csak megcsapott,
majd csak kiérzik ismét és

becsap újból, s így tovább
a belülről jövő. Tragédiánk
is meg-megszalad valahogy így:
kit felhő, ki felhőt ölel...

Ámde ez is, az is sokáig
nemigen követhető; színek közén
vesznek meg, el-elárvulnak szereplők,
lejárnak egykettő, mint te, s te, mint én,
szívárványkövemhez az ígért marokkó
(államat össze ne zúzzam azért).

Süllyed az úttest, árnyéktusát vívok
a kicsi nővérral, rögzítóm nincs,
odatúl várnak a fülkére többen,
szólok még egyszer szlovén taxisofőrről
(a forrást most nem jelölöm),
hasonlatok, visszahallom, felőlem is
likacsosak, mint a szivacs, s mondom,
tartozásunkat mentheti-e,
ahányszor buktam volna még alább,
eshettem volna orral előre,
neki üvegnek, szegecs tócsaképeknek,
mire itt találtam magam a Délinél.

Nem

feküdtem le azonnal, átnéztem,
mit írtam az este, délelőtt,
vesztésre, láttam, a fejemmel *lapdázom*,
vicc nem engesztelhet, eszme, írd és
mondd, eszmecserénket is mily ál-
kapcsok (ld. *game*) fogják egybe,
háttér vakít, megolvad szám körül
a bőr, beljebb gyűrődik, íve ferdül
s törik, és hogy hasonképet vágtak már
képembe egyszer, *express*, a Keletinél.

(Zsebemben akkor a *Vidám tudomány*
lapult, most ZIPPO vihar-öngyújtó;
cseppent, csurrant haránt szenteltvíz -
emebből párolog a benzin.)

Aztán

mire maradt el mögöttem az erkély,
nem rögzítettem sehol. Eheti
aprólény, tömeg, a cölöpöt,
színét az öngyilkos más okhoz köti;
s mások helyett játszik, környékezi
magát a kicsi nővér:

(Árnyéka-e

vagy rosszulléte tér vissza
a gyerekidőknek...?)

Bölcsődal

„Magzatom - szólta a lány -
elvitte a cica.”

(Nem mese, se talány,
így hozta - gerince
ropta, sic!, a tetőn.)

S hányat alszol te rá
(ő míg elnyújtózik),
hogyan ami visszaránt
naponta - *attólig*
teljék meg a *tűkör*...

Jégbolton céda láng -
Vén szivar! ott ég a
Vörösmarty-fonál...

(Macskád vak, hamuszín
tócsaszőnyeg, alatt.)

Záppír

Záppor, írjad, mely elméden átver,
mely, kezdettől hallod, halandó,
s hány kezdetből áll össze folyó,
szem elől hova téved a meder,

tolatván, ki felé ma, még egyszer
intheznénk: ez meg ez sem oly jó,
hogy felhördüljön a lefolyó,
s húzza párbaj kesztyűjét a kényszer-

idő: rá az ég alja hárul,
boltját csavard az ujjad köré(!) -
Nem. Maradj csak mindennek híján,

nyelvem mialatt szétrágom hátul,
rajta(!) koptasd a szemedet kővé,
elménk átzúg a Mindenek Hídján -.

Marokkó

Elhallgat (ez nagy szó nála!),
fázik nagyon a kicsi nővér,
árnyékát ablakszél rázza,
csontnyelű rés, huzata kövér.

Magam se vagyok jobban magamnál.
Kezem izzad, első versszakkal
hagynám oda dallamvetésem
(más műfajoktól pedig már

- ábra mutatja! - elestem).
Késtem, attól oly kiábrándult,
s azért bújt kabátba este,
hogy ajtót nyisson csak hiába.

Szavaim kulcson a rozsdá:
Felugrottam csak, bár előtte
nem volt eszemben. (És most a
hó veti hullámát mostoha

füstkamrám terébe...) Hanem
haladtam volna Tragédiámmal
eszeveszettül tovább, visszeres
sír-és-úr-léptű verslábakon...

Aztán a színpad, jelenetünkre
mire visszatérek, kihűl.
Létrán gubbaszt, feslett bábu
körében, a kicsi nővér,

haját is, most látom, festi csak:
dermedt sár, kulissza-vadon,
fekete s száraz; fényt és koszt
elnyel a beeresztett padló

(s mi mást szervünk még kiválaszt).
Bolygóm rángat. Kamrámba vakon
kitalálok; a hó megsárgul,
villanyláng, párologó káosz,

vadhúsrá vadnyom, mely széjjeltart -
asztalhoz ültet bérsúgó.
(Hányinger feszélyez.) Mérem
a lyukat szemem sarkából

(magamnál jobban most se vagyok):
Tragédiámba belefér(!)
Könnyem bánja a vérszagot
is, mit ont bent a kicsi nővér.

Tornadresszt visel a kabát alatt.
mely szerepből nem eshet ki;
szótlán-tétlen *szerét* ejti -
KÍVÜL, A MARGÓN, TÁGASABB(!)

Ez sajátom (e múlt) s az övé
a benne-torpanó indulat,
háromcsontra ha kötőfék
kerül, s egy roham elmúlat.

Feküdtem kijjebb a párkányon,
lábbal keletnek, fejemre
ráért alkudni az alkony;
nem ugráltam se fel, se le

(torkig fogytam egy kirándulástól).
Majd elbújt a Nap úgy dél körül.
egymásba olvadt utca s ég,
alattam a bádog mélység

elállított lejtőt, kapaszkodót.
Szerencsém volt, világos ma,
hogy nem tértem mindjárt magamhoz,
s nem készültem átírásra,

mit árnyékszél- és hossz határoz:
borzongtam, mint rossz alvó, csak,
jobb szárnyamon ócska sínvas
(melyből kiszakadt a redőny rég)

tartott fenn - míg fült a fentlét
egy más torkán, majd' ottrekedten...
(Vénámat is annak idején,
igaz, egy más nővér szúrta el!)

A kicsi nővér vízzel kínál.
Leforrázza, hogy megint rohanok.
Tragédiámnál csapnivalóbb,
'hogy kinéz, *rímre*, egy kínhalál.

Nézem hát csak, a kezem fején
hol is vált vakra egy érszakasz...?
(Kesztyűm ujjában csörren meg
a marokkó, *szinte*, éjszaka.)

Bábszem

Írógépem a kicsi nővér,
nem létrám. A létrát szobája (mely hűlt helyem is)
közepéről írom át ide, ismét,
ide is, Marokkó, Tragédia és más,
behozhatatlan(!) mulasztások okán;
a nem-létrát pedig közel húsz évvel ez-
előttről, az Ostromból,
hol akkortájt könnyebben mertem papírra
vetni az ilyesmiket. Szemem, akkor, a
tájban, akár a penge: most, ez-
úttal is, bábozódik már befelé
(fordíthatom Celan tekinteteit egyre...),
kövér, krisnás kövér nő ma a Délinél
nyilván ráérezvén szemelt ki Tan-
könyv-vásárlójának épp engem,
és semmiképp se vásárlóerőm miatt.
Gyengén állok vasban. (Hogy' folytassam,
közérthetően, tovább? Más szellemben...!)

Nem álltam kötélnek, persze, szót
váltani álltam csak le vele, bő kliphosszat,
a karéj huzatban, ujjaim, nem szólva
Tragédiám úrfonaláról, ujjaim
elgémberültek, - számolom, csupán
az elmúlt másfél évben hányan oldották meg
életük csomóját kötéllal a hozzám
közelebb állók közül. Hárman. Három
korosztály, ifjú- és közép-, s a végső
fokot árnyalom ekképp: a margón
veszteglő középebb (korábban elismert mély-
építő); mint hallottam másnap, régi
slágerekkel sarkallta, serkentette
magát a tetre, dallamban, szövegben
egyaránt a legigénytelenebbekkel.
Mit hagyjunk, mit ne hagyjunk kívánnivalót
magunk után. - Nem kérdezem, előbb-utóbb
úgyis egyéb motívum is kitudódik,
zsigereinkre fény derül,
pattan fürgén a kicsi nővér,
zsigereinkre fény derül,
Tragédiámban a világ mint dalmű
pusztul le: „Sírj csak, sírj, gördülékenyen.”
(Ugyan ezt kihagytam.) Természetesen
itt sincs felkiáltás, majd az álomban
csak, ott ér utol a mondat fellege,
kövér, borostás szerkesztőm vállán a fejem,
alagsorban járunk, az Ostrom alatt s mentén,

emlékszem, tudom, tisztán a fentlétre,
a létrára, mely egykori nem-létrám helyét
foglalja odafent. Bizalmam valamiért
mégis csak fokozódik a kicsi nővér
iránt, tudom azt is róla, hogy beteg,
hogy verdesték őket az intézetben,
beteggé azonban nem ez (ezt kell meg-
világítanom az álomban szerkesztőmnak:) -
a tehetsége tette! És erre, a folyosó
szőtte derengésben, erre ered majd el
a könnyem, patakban ömlik szerkesztőm flanell
nyakába, gallérja közé és tovább -
és hátra van még rossz szájízű vitánk
a Tragédia tétjéről, tét-
áttételeiről (melyek mindamelllett,
nem-szerkesztőm fülével szólva, közvetlenül
az ember, nem-egy-ember! ízlésérdekét
sértik): Vele ébredek, e fogalommal
tehát, a szívemben, egy senki magángyűjtő,
maga sem igen áll a saját ízlés-
érdekében... A fentlét, így fent már, azonnal
maga alá gyűr, már ahogy kinézek,
azt is mindjárt a szememre fogom (Celant
nézem, hiába, állát a borítón bal
keze mutatóujjába temeti).
(Közérthetőségéből a KÖZÉRT-hatóság
előtt vizsgázom, lent az Ostrom-lejtő sarkán,
emlékezetből, és ahol mostanság
évente egyszer, sok ha megfordulok.)
Hallom csak, a kicsi nővértől, hogy külső
arcsérülése után most belülről
támadt neki az álla, pontosan nem
tudni, mi bujkál mögötte, csontja mint kő
mögött - én pedig mégiscsak a visszavont
(Celan-vers) cím mellett döntök:
„Csillám a szemben...”: „Schliere im Aug...” -
ám a csillámot mégsem ugraszthatom ki az élre;
ide jöjjön a *Bábszem*, maradjon ott a *slír*.

Szonettkoszorú

1.

Ibolya fényben a régi udvar,
a fű fehér, és a Vámosék
felé borul a zápporos ég,
emésztőnkre kevés lesz egy fuvar.

És senki sem hasonlít senkire:
ki-ki magát vizsgálja ki épp;
homlokzatunk az Egyenlőség
alá esik - melynek se rossz híre,

se hívása nem maradt, pozitív.

Lejjebb mégis, a Jónékon túl
(elébük költöz a Laza család),

megszalad lejjebb utóbb a szív,
térded szabadon - s belekondul
egy szájbolt, mely kérődzi a csalánt.

2.

Egy szájbolt, mely kérődzi a csalánt,
bár őrlői cernán lógnak mind,
aggasztó ajándékba fog, akit
akkor először kormol meg a láng,

és szart hord a fején sapka gyanánt,
mialatt nők beöltöztetik
papírmezébe... (Ők is meddig
ám a masé formájukat adják,

minap lágy, másnap szikkadt címleten!)

A színpad vörös- vagy zöldkereszt,
nyárson tartja eléd egy gólyaláb, -

volnál csak árnyékképp eleven,
hogy otthon hálj...! (Hónalj nem ereszt,
egyedül maradsz így fent, legalább.)

3.

Egyedül maradsz így fent, legalább
medencehosszal a Hantosék
után (s rá alighanem moslék
állapotban, mert máris a talányt

unod, hogy mire épít az ember,
miféle reményeket táplál
kő vagy sár iránt, egyáltalán,
kötőanyagnak bár csak bajt kever...);

s úsznád is, nem is a vissza-távot,
mely a Mezeyéknél elapad;
Mezey Ödön. - Mennyire furdal,
hogy nevében milyen állatjog
nyitogat rád egy s más dögkutat...!
S szárazon hova kelsz át gyanúval...?

4.

Szárazon kelsz, s odaát gyanúval
él, lám, él az összes porszem-váz -
hogy áll mégis az Egészségház! -
ezt még, ugye, fel sem fogtad, s ugyan
menned kell, foghíja-utcahosszan
és beljebb, ama térre mindjárt,
megülni osztrák őskerékpárt,
mely szolgált az első világharcban,
s most ér utol a lázas utászhad,
három szál Száraz fiú, Dodó
pályázik a szarral a fejedre,
csigavér, maga is elázhat! -
fröcsköl monarcha sárhányód... - Ó,
fogadhatnak a legközelebbre...!

5.

Fogadhatnak a legközelebbre
versenyzők is, nézőik fogytán... -
Nyolc nap alatt tíz kilót fogytál,
mit azóta tartasz, nehezedre
ne essen a nyolcason túl semmi
(jobban fekszik így a kerékpár
is, egymást evést hulladék, sár,
s még odább, jóval?, a nullán lenni):
a jelmezverseny ott némán zajlik,
nyíltan, teljes napvilág mellett
vársz ki egy ablaktalan házfalnál,
megnyerni az öreg Sarkadit... -
Minek? mire?... Olcsó felelet,
hogy falból, a falból azért, falnál.

6.

Hogy falból, a falból, azért falnál,
erre másfajta ínség unszol,
mint amin úrrá lenni unton
a való szín sarkall (s mi alapján,
valljuk is meg, ritkán jársz sikerrel).
Ki helyett állsz helyt mások előtt,
hogy ha semmi-akaraterőd
a vége-sincs-szakadéknak terel...?
Ó, sem alanyi, sem tárgyilagossá
a szem, mely arrafelé tekint,
és csak rá szorul, amit kitalál -
míg párja, a dörzsöltebb lakos,
szaporán máris félrekacsint:
„Szegény, nincs egész másodmagánál!”

7.

„Szegény, nincs egész másodmagadnál” -
kancsít viszont egy tócsaszeplő;
derült égből egy korty szereplő
szíven üt, hogy *mire* nem animál.
(Áll a szíved, mire *ez* kiderül.)
Egyfolyvást csak nézed az aknát
a megszokott-kék-rövidnadrág-
terpeszben, s csupán majd ellenszerül
hagynád el, más erejéig, magad,
mikor egy vascső szemem suhint...
„Pattogsz, mint egy nikkelbolha;” - Erre
eszmélsz fel, hogy magával ragad
a rozsdás vériz - s hogy a súlyt itt
soha sem helyeznéd a sebhelyre.

8.

S más hangsúlyt sem helyeznél a sebre
magadtól, ha nem maga buzdít
folyvást, hogy közétek is húzz itt
válaszvonalat, és szólj kedvedre
valóan (sebtén, könnyek közt) róla:
„Most hol van?” - „Szemöldököd alatt.”
„Hát most?” - „A Szállásban felszakadt...”
Majd jövet haza, Szárazágról, a

Szálláson keresztülhaladtodban
akaszódik a körme beléd...
Áprilist írhatunk, a húsvéti

körmenet túlján ér a robaj - -
megolvad a tojástűzfesték -
mely fájdalmát magától elvéti.

9.

Mely fájdalmát magától elvéti,
bár tükröt tart cipője nyelvén,
s ha felpillant - éppolyan nyeglén
hanyatlik vissza máris hétvégi

homályába. Ujját a ravaszon
felejtí - a kis Fried nagyot hall;
frigyláda ólom, klott ravatal-
mellény, ugrik a légfegyver, vászon-
szemcsékben hull a bélyegsorozat
a szegkovács purdéhád elé; -
Csendes Don, A távolban egy fehér...

Kombinált port szállít a huzat
hajnalonként - s nyelhetetlenné
duzzad azáltal is, amit felér.

10.

S duzzad azáltal is, amit felér
a kárból, egyéb porokra vált
át, például, vagy éppen korált
(f)ordít a falnak - annak okáér',

hogyan még az *Angyali üdvözlét* is
ott lóg a feje (máskor a láb-
feje) fölött... - „Egyszer legalább
egyszerre vallottunk kárt a fétis

lejártával!” - Szóra sem becsülöd,
amire nyilván hallgat a Szűz,
és kiteszi volt lelkét a Madár,

újra-hegyezed cipőfűződ,
egyezik, amit magadba gyűrsz
tegnap vagy holnap: veled mind ma jár.

11.

Tegnap vagy holnap: veled mind ma jár
tévútra, víz alá... Bosszú, ó!
szótárad ölel, *félszegúszó*; - -
s emígy csapsz hosszakat össze, habár
mi sem kerget vissza a szárazra,
falni a nyársat a Fodorék
ólja körül... Szálka, buborék
csakugyan minden betű, igaza
van volt ebben is a dalszerzőnek:
most tűnik fel a Hantos-lejtőn;
lapát kezével int, félreveti
tűjét a viasztekeres ének - - -
Másodmagad játszik erre föl
bolondokházat (a húr éteri).

12.

Bolondokházad (a húr éteri)
költözhet körbe, akárhová;
vérképed is változhat hóvá,
bolhád betűre vakon követi
a maskarádét. A lány szívburok-
vizsgára kísér, érces visszhang,
utána kéri, hogy vigasztald
meg, amiért őt sem igen bírod
a fő színekben hova helyezni.
Valóban, ki-kiesnek a főbb
nevek: Dulik-kert, Máté-domb, tenyér-
olvasód dúlt szeme-fényei...
A lány? - Ó! bárkire ütődött... -
flikflakban koszorúz csupán egy ér.

13.

Flikflakban koszorúz csupán egy ér,
mintha egál istenkísértés-
számba vétetne nem lenned és
fenntartással lenned, amíg ígér
egyet s mást az önbecsüs természet...
Túladaggal kelsz át a község-
hídon, ingán döng a deszka ég,
ráhajt, majd fékez, hogy újra nézzed:

mit rejt magán az *Állami Bétel* - ! -
Nem vagy odavaló, kényszerkép
ez csak (mely a szabadságodban áll),
hogyan Semmi alól a kivétel
szól egyedül ellenedre épp -
másképp ha mégis tovább-adódnál...

14.

Másképp ha mégis tovább-adódnál
e bolton (és itt csalódásról
ne essék ám szó semmi áron!),
és kijjebb-húlnál a szándékoltnál -
melyben másodmagad befolyásol
visszavetőleg, az Alkotás
felől is: hogy oly csillagot láss,
mit csak egyszer futhatott be záppor -
akkor könnyű lesz neked az alvás...
Belátogatsz a Kádásokhoz.
Elköltöztek. - Kimaradt egy fuvar
lajt, álmod azonképpen algás -
s mint üveg korom *elárnyékoz*
ibolya fényben a régi udvar.

Mesterszonett

Ibolya fényben a régi udvar,
egy szájbolt, mely kérődzi a csalánt,
egyedül maradsz így fent, legalább
szárazon kelsz, s odaát gyanúval
fogadhatnak a legközelebbre:
hogyan falból, a falból, azért falnál -
„Szegény, nincs egész másodmagadnál!” -,
s más hangsúlyt sem helyeznél a sebre,
mely fájdalmát magától elvétí,
s duzzad azáltal is, amit felér
tegnap vagy holnap: veled mind ma jár
bolondokházat (a húr éteri),
flikflakban koszorúz csupán egy ér -
másképp ha mégis tovább-adódnál...

Dies illa

Éppen távol, álla miatt távol
a kicsi nővér - s azonfelül amit még
tőlem is, visszamenőleg, rossz néven vett.
Kitálaltam, igaz, belső körülményeket,
melyekre ép ízléssel egyáltalán
nem találtam volna szót, s ez is hagyján,
ha utána mélyen hallgatok egyéb
forrásokról előtte, és nem órá nézvést
sápadok majd el, emelkedő gyomromtól
és nem kevésbé emelkedő hangomtól
egszersmind. Mindamellet rossz helyre
is ültünk be; intézeti álomból
köszönt vissza bennem azonnal az áporodott
csapszék, kimértnek kellett maradnom,
másodmagam magánintézetében
tértem az álomban magamhoz, de vidéken,
hol soha nem jártunk a valóságban együtt.
(Magunkat egyedül is nehezen követjük,
nem hogy társaságban-!)

Ablakmélyedésre emlékszem, karnyújtásra
fejem fölött ívelt a boltozata, így
meg nem ítéltetem, hogy fent vagyok-e vagy lent
a földszinthez képest. A csapszékbe lépcső vitt
lefelé, mely sokat itt mégse jelent,
csak olcsón kívántuk együttlétünket
lebonyolítani, a környéken belül;
vidéken lenni ma mind többbe kerül.
Ott reszkettem hát anyaszült meztelenül
az ablak alatt, ám orvosnak híre
se, hamva se (másodmagam mivel bírt rá,
hogy kész lettem alávetni magam s miféle
szűrő vizsgálatnak?)..., gondolataim,
sebes egymásutánban, egyre messzebbre
estek egymástól, doboltam a fagyos fűtőtest
bordázatán, doboltam és aggódtam közelgő
estem sikeréért, melyre egy déli, vasúti
határváros versbarát-köre kért fel, előbb
levélben, majd kétszer még táviratilag.
A papírok kabátzsebemben maradtak,
talán másodmagamnál, nem emlékeztem, hol
vetkőztem neki, sem a körülményekre,
melyek elszóktattak vagy elszakítottak
akár másodmagamtól - ellenben élő (vagy holt)
seb voltam nyilván, amilyen a kicsi nővér
valóban oly távol egy ideje
a képzeletemben: oly eleven is, ámde

hajlíthatatlan is, mint a kő.
Honnét tudtam meg, szintén elveszett már,
hogy a vasutat dél felé lezárták,
lábam égett, szemembe folyt a barna márvány
fénye, megfojtott csaknem a levegő,
reflexből mihelyt félre léptem. Vénséges, csont-bőr
doktor nő intett be magához, egy süket
helyiségbe, szerte a padlón papírneműim,
ahogy elmulasztottam látni estüket.
(Mit is beszélhet belső körülményekről
az ember, ha egyszer még ahhoz meg is kell
halnia előbb...!) Másodmagam egy
élénkkék frottír küszöbön, a mosdónál
toporgott, vadász kosztümöt viselt, melyre
rohamban válaszul tolult a nyelvemre
az *illa olajzöld*: hangomat visszanyeltem.²

---

² Körülbelül itt, ahol tehát elszólhattam magam, meg nem is, e tájt szakadt félbe az intézeti álmom, másodmagam hangját nem nyertem vissza, toporgása sem igen tudhatom már, hogy minek szólt: vitt volna vészhelyzetemben a saját autóján a déli határvárosban rendezett felolvasó estre? Nem ülhetek fel ilyen fantáziáimnak. Legyen mégoly távol, versem kimenetelét inkább bízom a kicsi nővérré; róla, éppen most, nem kell gondolnom semmit.

(A) utórajz Szonettkoszorúhoz, Tragédiához

Tét, Hidegség... Nem jegyeztem,
a kislánnyal jegyeztetem fel forgalmi-
alkalmi jegyzetömbbe a többbit,
vetköztetett engem a szélvédőn áttűző
napgolyó, rossz gyógyszertári zene
(koszorúm hol ért tegnap körbe...),
közel-érzetek csak, rossz gyógyszertári zene
szólt közben, pállott viccözön,
a kislány meg szakasztott az anyja. -
Kihez mi közöm. -

Látra utaztunk (nem helységnév, se nem nem-létrám
ellenkép-viselője), szalmaszál-
reményekkel Tragédiánk iránt, a fejemben
egyúttal ki az Egészségházból s a kikeresztelt (avagy
Ki-X-elt)

Egyenlőségből
is ki, vakon, ingem s nadrágom a fülemtől
jobbra, biztonsági akasztócsipeszen,
talpam, ápolatlan-reflexgócós talpam elől
az üvegen csaknem, csaknem
mint másodmagam elaprózott másaié,
fölkenődve, a túlfelen.
Kivel együtt pedig váltam volna
nemrég a földdel egyenlővé
(ha *Childe-line* ügyben nem kapunk össze),
s mit vett aztán úgy zokon a kicsi nővér,
földig, sőt azon is túl érő színész-
kabátban röpdösve egy létrán,
árnyai s bábu között -
lássam, hogy semmi: mert senki se az övé!
és kikérte magának, hogy kinek nézem;
valamint a kislány anyja több évvel
ezelőtt. Ő másodmagam üzenetével
nézett be hozzám, a nyár derekán, egy estefelé...
(Zárójelünk itt nem old már fel semmit.)
Hanem a *szalmaszál* még, mielőtt
elfelejtem, ritkás szavak, az is
honnán a bánatból jött elő... ha nem
búcsúnak tervelt koszorúmból, és pedig
(a *Könnyű fehér ruha* nyomán is)
a *szálka-búborék* hasonlatra - mellyel ismét-
csak romantikus kétségekbe emelkedtem...!
már-nemcsak-most kérdés, ugye, hogy miből mire
ocsúdunk fel, továbbá: ocsúnk
mitől foszt(hat) meg, alapvetően...?
Maradt, persze, azután is, ott is a fonál

másodmagam, s emitt a kocsiban,
a határtól párszáz méterre - mint ezt
grafikus ismerősömmel tárgyaltuk imént
a Moszkva téren: egy a köznapi-egyenes beszéd,
és más(sík) az előbbrevaló költői beszéd-
görbe (közben ingujjammal törölgettem
csuklójáról izgalmi beszédköpetem...) -;
hajtottunk tehát, némely szakaszon keresztül,
a kígyózó határral majdnem paralell,
jobbra, mint ingem, arany repcetáblák,
nadrágom szára hátra-hátra,
a mögöttes ülés felé libben... -
Szár - vajon helységnév-e...?
Ellenőrizni a kislánynál,
ha jegyzete megvan még egyáltalán,
körülményes volna most éjjel őt
elérnem. Füstben, emlékezetből írok,
taxik szállítják a gyógyszerári zenét
kifixált ablakszárnyam alatt,
kéznél a recept, hogy ne hallgassak oda,
ám oda se hassak, hogy álljanak át
magasabb ízlésekre (milyenektől,
ha mélyen belegondolok, magam is el-el-
határolnám ítéletidőkre magam). (Van hová
csúsznunk még lejjebb, anyagilag?) - Tragédiánk,
mondhattam volna mint szakadt riortalány,
ha slágerízlésemre tapint rá a hölgy
(és nem közérzet-ügyekben faggatózik,
pl. az egekbe szökő gyógyszerárak kapcsán),
Tragédiánk, de már az eredeti is,
telides-tele örök, *illa* örök-
zöldségekkel... (Erre zárt be
koszorúmban a Bétel, s nyílt meg följebb
az éji fejtésfal- (mészkö-) színpad:)
valamely izzó *hallátás* egyszerre
fakasztott sírásra, nevetésre,
huszonegy éve, egy színjátzó cserje előtt;
másodmagam lárva papírdarab -
énem magamagától vetkőzött.
(A kicsi nővér még csak mint áttetsző árnyék
távol egy ablakban s közel egy kövön...
Hanem majd reggel, a Bétel oldalán
leereszkedőben, ismét csak másik két
kertből harsant fülemben a dalbeszéd:
„- Megnőtt már a fű, le kéne kaszálni!”
„- .....”
„- Hát tanuljon meg kaszálni!”

„fű alatt doboz fű kering”

Tervemben mentem volna szélnek,
kész voltam hozzá, pergamentül;
szívügyem mióta természet,
egyazon szék vesz körül s belül -

és vérem tolul az ölébe,
hol megalszik némely *dőlt betűn*...
S mint akit pernye szakít félbe,
félálmom ezen-túl-teljesül:

vagyok-nem vagyok oda érte -
rám vall székfoglalóján a bűn...
(S feláll, hogy fáj-e csak a térde,
vagy őt is elszállíthatja fűm.)

Ebb

(pl. „A macskának könnyebb!”)

Betalál hozzám a hold a falrésen,
jó verset kíván, véreset mint én sem.
Futni vagy helyben hagy ez az akció?
Vérebem kushad, elhülyült vén tacsuló.

Átfestészet

Mészöly Miklósnak
(*Bacon-testek a mestermű Lesiklás-ra*)

Elmének nem óv meg testünktől,
ezt is épp ideje fejből tudnod még... -
Valamint Bacon néz még rád a nem éppen festői
beesett dögmadar szemével (így! külön), '84-
ből, ültén egy mosdóperemnek könyökölve,
álltán festéktűzfala előtt.
Tűz és víz - *röhely*. Sokat élt főleg
fesletten (a központozást itt kerülöd)
főleg magánkívül és így nem unván el
a rendkívül szűk témakörökben is-
mételni a magáét. '84 még
nem a leghúsbavágóbb év volt,
most pedig a kilencvenötös már rég nem az,
a fejhúst is csupán húsfelhőnek látod
és vaklármának az élők arcszínét.
Halottakról vagy jót vagy rosszat. Ily vicc-
re dobál ide-oda, alternatív, a szív,
genius loci (l. *röhely*), mert hisz a világ
is, magatehetetlen, egy-egy általunk kész
ugye rövidíteni magán; s hogy megáll-e, kérdés,
a lábán, ha tényleg kinyújtóztatunk...?
(izgat ez téged csakugyan?) Ám ne mondj te
most igent, se nemet, ihletedet el-
töri az *ich-lét*, hanem a szemedet töröld inkább
a *kívülvaló* iránt, az ihlet onnét, tőle
jön - ki állítja, hogy épülésedre?!
Elmének zöldje mit el nem tűrni kénytelen.
Füsti Pál jut eszedbe a létrán, fejében
újságcsákóval füttyül, igazi médium nem
igen olvas ujságot. Bacon ablakváz-vázlata
(vö. „egy mosoly, vagy mosoly vázlata”; *Film* - M. M.)
paralitikus gyerekekkel, '61-ből; a
porond megégett kávéfőzőgumizöld. Egy
az egyben. A vén Füsti odafönt hengerel,
párja most is árokból szedte elő,
a Szöröslábúnál reggel már beivott.
Így jutott, emígy marad is vázlatod,
kávéfolt a gyepen,
valamikor az EGÉSZSÉGHAZ állt ott,
ma részelem: házrekesz *egészségholt*
(közel ide, a Városmajor-szélien).
Október egykettő, éjjel, rágyújtasz mégis-
csak, fejtámasz nem óv a fájdalomtól,

ergó minek költenél rá pénzt.
Nézed, jobbra billenti Bacon a fejét
(Photo-Diptych by John Edwards),
tartása mind a kéz ízben tartózkodó-merev,
ülve töredék fokkal tán révültebb. Te
balra, fejjel balra tartván, ülvé
is feszengsz. (Rövidre zár a tükörrím: *verem.*)
Nem-létrán a fájdalom, mely persze, nem ver
vissza semmit, elmédet legföjljebb, össze-
vissza, hogy esik... ahogy *fáitól*
közel se messze kopog a gyűlő távollét...
(M. M.-másolat a '73-as Self-Portrait-hoz:
„Erős véred van, attól sírhat a kezéd.”)
S a kép is, mit nem töröl szemünk, ezért
ismét oly *kezdetleges*. Rózsaszín-fehér
gipszkását itatnak veled a Fehér-
vári úton, a sötétben Szilvia nővér
szobroz még melletted, előrébb hajol az ólom-
kötényes madámhoz, ajkára, köpenye
mellére lila árnyékot vet az ernyőfény.
Gyomrod falán egy örökre megül a maszk.
Szakadtan jár az elméd tovább,
„surrog a csóben a fekete massa”
(*Lesiklás* - M. M. '76), ám majd csak
tíz év múlva járod ki - négykézláb,
magadnak... - a fertőző elmeosztályt.
Bacon - a nyers, Van Gogh - a sült realista.
Október éjszaka szállsz le a buszról a
Városmajor sarkán, hirtelen nem ugrik
be a keresztutca-név, ahol is fentről állít
meg egy hang (a Kereszt utca, hosszú másik
történettel, a Tabán zöldjét szeli át):
árulnád el, honnan ered e dús kenyérillat!?
Nyersen, a tarkód miatt, és azonnal hátra
mutatsz; a fájdalmat csak teríti a Surgam,
létrát, nem-létrát egy síkban forgat, (cs)úsztat
eléd az árterület. Kékgolyó, Alkotás, Márvány.
Menet egy hűgyszagu szuterénablaknál
döbbensz rá, hanyadszor: mi minden felől dőlnek
belénk az alkotó nedvek! S az kész játék,
hogy erre meggyorsítod a lépteidet,
Bacon-nek is éppen ott látod a helyét,
lent a *mészárnyékszékbén* - no és Van Gogh
gyászszéke, gyertyavilággal! Mi nincsen már
folyvást, mindig is megelőlegezve...!
Lesiklástól, fájdalomtól épp egyformán
ugralsz - és örömelvből, hogy vakon hajráz
az időmérték! -, ugralsz a képek között
(*Merre a csillag jár*; kötetecím, '95)...

És megvan a keresztező utcanév is:
Csalogány! (páros oldalán az *egészségbolt*).
Darabig nem izgat úgy a pénzhiány,
őszi éjjel ha lábad a naturizmus,
szülőd egy hónap múlva lesz tíz éve halott
(az EGÉSZSÉGHÁZ páratlan, salétromos),
Solymárról jössz, röviden hol helyből (l. *röhely*)
ráfekszel a sportra, Bacon kedvese *post*
fekve akad fenn egy húsfelhő-szélbordán
(*In memory of George Dyer, '71*),
barátod csak letörli az asztalt,
melegítésre egyáltalán nem pazaroltok
időt, összecikáz a mézszín és a zöld,
s oldalt a mélyhűtő tetején egy palack
szekszárdi vörös. (Termetre nyakig a föld
alatt mérkőztök...)

A köztes-mögöttes

Igazságügyi sétáit egyedül, egy-
magában teszi (v. végzi) az ember, szer-
számait se igen viszi magával; kevesebb
- több: ha valaha, egyszerre teljesül minden.
Takarásban lépdél, a nap körbe-süt,
szemlátomást a vidék fejből ismerős...
Vegyük akkor számba még, ami hátsó
gondolatunk van - testünk mi-által-idegen...
Cseh, egyházi költőt fordítunk:
*A gyufa elkonyul, felöltönk vékony, át-
ütőpapíros, mögöttünk senki ez idő tájt.*
Másodmagunk, az ég tudja, mire föl, örül.

(fejjegyzet)

Nézőként hasalsz³ a porondra, éjjel,
és ebben (nem csak) a szemed hibás,
a közvilágítás(on tul). Remegsz, a másik
(úgy fest) egész biztos magában,
a hó hány éve nem akadály;⁴
de elhagyni mindazt, ami a föld alá
forgatná levegő figyelmünket -.
A fiú arccsontig behúzott sapkában
lesdeli a lányt, s emez csak mosolyogna rá;
megfarolunk középütt a hídon, hátsó
felünkkel oldalvágást a Szigetre...
(Mintha jég zajlana, narkós fiún a nadrág.)

---

³ találasz (mondani, lépni stb.)

⁴ 9 éve

Légy a Márvány-híd fölött

Ki nyúlja le a másikat elébb, -
kérded halál, te, mit versbe fogok én,
ki volnék egy ügyfél érdekelt,
úgyszólván élő nyelvet török épp.

Hanem siettet sokminden egyéb
is hajolni ki s kijjebb az ablakon - - -
Néni szalad az Alkotás felé
(túlzást e *parnasszus* lakol)

s kiáltoz éjfeli orvos után.
Éjei közül ez a legutolsó.
Szemmel mégis a taxist tartom,
itt rohad, elmász, az utcasarkon,

fél kettő, három, háromnegyed négy,
a néni már csak egy pongyola emlék -
rajtam vasúti, fekete mű-
báránybőr, taxis mint a nyű.

Dörzsölöm szemem, szikrát ad-e még?
Világos támad a Déli-vályuból,
Cees de Jode, az eutanazőr...
Megszállja sárga margómat egy légy.

Hova borítjuk ki egymást, halál,
ha ott adod őt, s a téli menetrend-
re hanyatt kerekét oldaná
tűzfelhő (a híd belereng),

ám fékez a hideg lecsapni rá,
nyúlnom utánad általa... s netovább,
hogyan tartunk össze odaát...?
(Légy a *parnasszuson*?! - Köz heve ráz...)

Zippomnak ugyan a légy se örül,
vihart viharra dühöl fejem körül,
épp úgy tudja, mitől döglök én
mint én: hogy állt az elején

ügyem az Alkotás irányába...!
Hányat aludtam egymásod oldalán,
riadtam közbe: lejt az ágya -
és vernék ki jövőt a fejemből - - -

*

Most nézem, a taxis öltözik át,
kabátot cserél, rózsaszínre kockát;
Cees özvegye kendővel csapdos...
(Nincs még egy perce világos.)

Vízermék

Lobog a víz a fürdőkádban,
Beefhart hallgat, ásít a sámli
a macska, villanygyújtásra
kezd fel-alá szállni a korom.

Kopogtatnak a sárga ajtón,
anyámra rég már nem számítok,
meghalt - álmomban is tudom.
Behugyozok a forró vízbe

és elforgatja a másik kezem
a riglit - délelőtti zene -
nézem, hogy mihez hasonlít -
ostya hártján a kombinált por.

Barnul, kaparja csövét a víz,
szívéhez ne kapjon, most azért
vigyázok, a tartály kiég
(Istenem, ettől sose félttem!),

mondom, hugyozva még, hogy lépjen
hátra, ő mutat a macskára,
s már fölül a rózsza füstöl.
(Dél van, mire hat rá a kávé.)

És oldalt a dobozos tükör
is ontani kezdi tartalmát,
Beefhart zihál, engem a tér
szűke visz utána le, térdre.

A tócsában csilla fillérek,
egymás fején amott, itt egymás
írásán, sírnom kell mindjárt,
engednem azonban se könnyű -

egy másik álm kelni sürget
(tűzfal mögött a nitrátos fű!)
harapnom, járnom valamit -
megnézni, hogy áll a levegő

odakint. A terméskő tele
szivárvány üvegszilánkkal, düh
szállítja fejembe a vért,
által míg a bölcsöde üvölt.

*

Húsköntösben látom viszont, de
nem egészen őt: hosszú tőke-
sálak gabalyognak testén,
fércül az ín, a csont s a filé,

Beefhart tapsol, piszkavas repül
a rőt szájboltú macska felé -
rezeg a sarki lámpafény.
A zöld ajtót nem nyitja semmi,
nincs rajta zár, a régi kilincs
üregén most gipszet tapintok -
s élccel ringat a pilleágy,
hogy reggelre ki fogunk húlni.

Szétfoglalók

Hamvába hűlt a kicsi nővér,
ezt látom hány kerülő hét óta,
bár utána nem jártam, és
így hasonlatomra sincs mentség.

*

Beszélt volna ki az ablakon
tavaly az ősszel - volna talán
ma minek örülnöm; rossz
a nehezemre esni, szemközt
egy környezetbarát papírral...
(Másolni magam - és netovább.)

*

Közben előfordul azért,
hogy kivan egy hasonlatból a világ;
majd elmúlik, s a lábam fest
csak úgy már, hogy hajlíthatatlan.

*

Utcán futottunk egymásnak,
kórházak mentén, én baj nélkül épp;
ő mondta másodmagam nevét
(nyilván az idővel kapcsolatban).

*

Másodmagam kiléte a
legkevésbé fontos - itt: öngyújtó
viharok helyett megjárja
ma ismét egy gyufásdoboz.

*

valaki föbe találta lóni
magát - jön Noémitől a
levél egy másnap; Noémi neve
is csakugyan tetemes főt fed...
(*Ellenzőt, sic!*, mint másodmagamé.)

*

Jelenet állít meg az alul-
járó-kútnál: ötvenes férfi lejt
alkalmi agyhaláltáncot - - -
tegnap ért Noémitől ez is,
figyelmeztető: címeim közül
hiányzik az *Aluljárás* még!

*

Még szép...! Beefhart szájába adnom,
adamis Luciferként:
„fű alatt doboz fű kering.”

*

De saját fejemet se nehéz
csomagolópapírban képzelni -
postán. (Környezettanulmányt azért
restante nem folytatok.)

Óra alatt vár a kicsi nővér
árnyéka, nyújtózó, másodpercre
ahogy megbeszéltük; s persze az ígért
marokkővel tart máris a kezében.

*

Selejtezem álmaimat,
tudván, hogy a papír hamisít.
Lámpát oltok, kamrából a bogarak
visszatérnek az utcavilághoz -
ennyi a különbség egy sokáig
nem tartható nézetre közöttünk... -
Elég ahhoz, hogy másodmagamat (is)
magánkívül lássam viszont,
ismét egy csúcs formájában...!
(Világos-e, hogy miért nem törekszünk
formahűségre - most és egyáltalán?)

*

Visszatérő álomban Beef-
hartot macskával ház(i)asítom;
víz, kő s a kőben üvegcserep
a többi kellékelem. Pilleágyon
fekszem kint az udvaron -
Noémi kertjével sem az ég
szomszédol, csak egyszer egy sarki fény.
(A ház, sárga hangyabetűkkel, még
mindig másodmagam nevéen van.)

*

„Egy kiköpött hisztériást
- írod, a szádban napraforgóhéj -
nem fogsz még egyszer létre csalni.”
Pedig a dolgozat⁵ kedvéért
másképp is előadódhat; - mi...?
Csillagod a kályhacserép mögül...?
Vagy szomszédban az angol szetter szül,

---

⁵ (l. a fényképmintát Bacon-nél).

december huszonhat - és itt a
rács lesz még érdekes, mint közmű

„Kimenet a télből, változást
egyre más s más hasonlatunk szenved....”

*

Hajnóczy Péter emlékének

Sötétben néz a kicsi nővér
a tükörbe nálam, álla csík fehér,
hol felvágta neki egy gyík-késsel.
Nekem újfent az ablak néz ki,
párkányára dobom fel a talpam,
a gyík áthevül, magazin-nő
szájából csap elő, fejjel hátra
fogok padlót, mely lágy, mint a hamu -
késő körét futja benne doboz
elmetárgy, spirális, kávéfolt.

*

Kifutópályát Noémi ás
a teknősöknek - szívéhez nem is
igen enged másokat közel.
Másutt állít csapdát nekik
a fejében - mely természet-
azonos aurát sugároz.

*

Persze, hogy soha nem érem
magamat utol. Versenyen kívül
kerülök másodmagam elé
(ínszalagon át az érem) -
mialatt csillagom éppen
lehazudja magát az égről.

*

Elfedi arcát a szívművész,
hol ott a januári nyár.
Felvágjon? - ne vágjon fel még egyszer
a késsel? - Macskával Beefhart,
Beefharttal a kicsi nővér néz
össze, egy tükör tífokán.

Nem kérdés

Sovány vigasz most nekem, hogy jobb
helyeken a kőnek is húsa van
(hiába dörgöli lábát a margómon, hiába
virraszt velem egy légy!), s hogy talán csak
itt, errefelém, a Márvány sarkán nem csalhat
könnyet a szemembe semmi,
a földszinten az ÚT REKLÁM KFT,
ők duzzasztják-szikkasztják nyálkahártyámat
a felpárálló festékszaggal, én a cigivel, és
erre jön rá még összezúzott csuklómon
a gipszfedél; úgy írok, mintha borotválkoznék.
Államat koptatom, írógépem hol-
ott már épp nem a kicsi nővér, s a szenny-
vízcsörgést is most egyenesben hallgatom...
Nemrég egy régi zár helyén tapintottam
a gipszet, álomban, ott tűnt elébem,
a szivárvány-barna terméskőfal menti járdán,
sarki lámpafényben, a húsköntöst
viselő kísértetmodell, mellette Beefheart,
az antirocker, egy vörös torkú szfinxszel
- a festő Bacon és modelljei helyett;
fejest pedig este tegnap, uszodából jövet
ugrottam az úttestre a Mártírokon,
de csuklómat már vagy egy-másfél hete fáj-
laltam előzetesül. Egy-egy kívülről zárt
forma emígy nyújthatja meg visszamenőleg
is a reakcióidőnket. Szakadjak
is le tehát a kőről (mondjam-e, hogy
„meg ne is”...?), a pillére,
mint másodmagamnál süllyedtem déli (vidéki)
keletű álmokba a kerti pilléjén nem
egy fogyatékos-gyerek-napon,
valamint a gipszes álomban fent, már reggel
felé - amibe most itt újfent beleírok:
hogy nem fért a fejem, se lábfejem a pilleágy-
keretbe, hanem a fejemmel mintha még-
iscsak ismerős talajt fognék...
Ki mit fog meg, persze... Engem, másod-
magam mértékén, tavaly a kicsi nővér,
az ígért marokkővel; megjártam érte párszor
a Vérmezőt éjjel oda és vissza, és
könnyeztem, fulladtam, köhögtem a ködben, és
émelyegtem mindig, mire az élménye fel-
jött és magamhoz térített. Mi más a
valóság, ugye, ha nem ami lesújtva
magunkhoz térít. S hanyatt-csuklótörésem óta

is eltelt vagy harmincöt év, őskép,
hogy úszik a lábam és nem jön és nem
jön utánam a kedves... nyílt képeslaplemezt
váltottam, rémlik, a zongorista növendék,
vesebeteg úszásoktatómmal,
de a gőzölgő thermál-medencében (törlöm a für-
dőhely nevét) ökölnyi szart sodort közénk
a víz.

Rózsa (nem állom meg, hogy oktatóm nevét
se adjam közre), Rózsa mindent és mindjárt
a javamra írt, ám mind közül kivált
a leányos törekenységem ha-
tolt a szívébe, mely nagy szaporán
is éppen csak az enyém kétharmadát
verte.

(Ő számolta ki, nem én.)

Én - mint akit csupán az érzelmi mínuszok
tesznek közlékennyé. És örömet színlelnem
is csak nehezít bármely pozitív fejlemény,
fejemet tartanom, mikor az arcom már - itt van
előttem! - rég lebukott... Nem
kérdés, hogy befalt (halld: Beefheart) Bacon-
portrémon (mosdókagylóval, szifonnal, le-
húzó-égővel, excenter-egóval stb.) a
csuklót szorító óra miért dob fel is,
ha nyugtalanít: „Hol alszom holnap délelőtt?!”
Ahogy a támaszték-kézfejből árad a nyers
festék, s a fej - amin, és amit is! át-
alkot - akár a szivacs-még-és-már-a-kő...
Így eshetünk, csontocskák közén, gondolkodóba
szervetlenül, haladván balesetről bal-
esetre és tovább, közel,
amint excitált formáit zárja az idő
(valamint éjjel itt nálam a Márvány-híd).

Járószintek

Kralovánszky Alán emlékének

Hópiré, firka járdaszegély, úttest, itt és
itt papír (gép), ezredszer környékez
a „Hol dobnád fel még a talpadat!” (*sic*) kérdés,
hol a környéken, ti., rögvest
(s minthogy az ezer is enyhe szó);
árnyékod se-kemény, se-puha reflex,
lámpák függvénye untig-egyebek közt,
megcsúszol lefele, az este sietős,
szalagot cserélsz, mely azonnal túlfog,
maszátol, azontúl permetez,
s kibontakozni sincs igen kedved semmihez;
személyek - éppen a vonatok,
s épp azok is dehogyis vonzanak
(vonja le maga, ha megéri,
magát a következtetés...), egyelőre
dohányzásra se gondolsz.
Dohányzol, persze, nemkülönben most,
felváltva ultra meg extra lights,
mibe kerül a magatartásod,
készen a múltra - - -
Kik, mifélek jöhetnek hanyatt látogatók, jobb lett
volna már akkor nem az ismerősek
közül, elhúzódott a tél, némely kör-
vonalakban máig az sistereg,
liftes bakancsod, féltél, hogy lehúz vég-
érvényesen, s így is jártál vele egy beszél-
getésre! majdnem - aztán mily könnyen kerültél
mégis a szárnyépület mögé, fél szinttel
fölébe mintegy a *Fertőző* járószintnek...
(A beszélgetés magától szakadt félbe,
reflexből - melynek éppúgy nincs értelme,
mint elménknek, ha mások elméjét
találjuk fel egy-egy villanásra benne.)
Egyszóval eléggé zavartalanul lép-
deltél a *csille* hulladékkonténerek mellett
a hóban, a macskák se nagyon vetettek
ügyet a közeledtedre, egyszerre tolták
el és hozták helyre (mihez ki-ki a vak
fájdalmát, öröme torzsát, teheti hozzá
- l. mint fent - „macskakörömben”)
az un. természeti képet;
továbbá nem is sandítottatok egymásra, ők lak-
mározta, te sebesen lábadoztál,
körre kör, előtted szinte mind

az összes lehető hátsó gondolat,
haladván ekképp, s másképp is, persze, ellen-
irányt a mutatók járásával...

Most hanyagul mindent fejből idézel,
írsz, anyagismeret híján (jegyzetben áll
a költői kérdés: „Győzhet-e
természet a természet felett?”)
koszolod a papírt, s ahogy tarkótájt
gyűlik a köptető macskalüktetés - - -
Vissza jobbra vágysz fel a Déli-vályún át,
ma pályaudvar, tegnap ABC-közért,
nincs holnap, ez rég szenvedélyeddé vált,
úgy is tartod magad, mintha sínre tennéd;
és erre gondolsz, mit hoz a vers elő,
már fölmenet a lépcsőn (még nem a tét!)
mér hozzá ez-egyhez ugyan-ezer kép;
távol a Márvány-híd, Alkotás-lejtő,
síkba törten a hó-korom-jég elegy,
szakasztott nyelv akármelyik peron.
Nem lep meg így se az álom, üveges ajtó
nyílik a kertre, régész unokafivéred
halott füstöl a fűben és szélesen
magyaráz valamit, kinek? nem érzed
szükségét kitalálni, se átlaghőt nem érzel,
őt magát bontják ki nyilván a tagjai,
holott a házat betéve ismered
(ugyan ebből is csak a rímpár anyagi);
és így maradnak el, egy-álomra külön,
különválasztódván a színek,
és így nem marad a cselekményből semmi,
de semmi követnivaló.
(Fivéred állán az anyajegy
az üvegen barna nyirokcsomó.)

Melléklét

(És eltelik egy hét, hetek, az álom
kialszik, szakad tovább a hó,
útvonalad, a régi s az új, egyként
a ferdén becsavart papírhoz idomul,
ez izgat, s hogy mi jöhet rá még
akár jobb, akár rosszabb társnak élmény -
hozza szögezve talál ébren egy reggel
a nap, mondhatod, gyógyszerelve, nyugton:
NEM MI ÚZZÜK, BENNÜNKET ÚZ A FÉNY.)

Alaprajz

Ez a jobbik rosszabb.

(Samuel Beckett: *Előre vaknyugatnak*)

Nem kenyerem a munka. M., éppen ő
mosolyog felém a fóliával fedett tető-
teraszról, a fején saját kötésű fekete
sapkát visel, rajtam a zöldesszürke kordom,
intek, hogy ne lépjen közelebb, nehogy
összemosódjanak a vonásai,
mintha világosból néznék sötétebbe,
holott az ő térfelét deríti csupán a külső
fény, míg engem még a lépcsőház mélye
is, az akna is takar, sebaj, intek, semmi vész,
majd ha szükségét érzi, átbújok hozzá,
mihamar így is teszek, kibújok a fűtés-
vagy szellőzővágaton, M. arca
harminc év után is éppoly ránctalan,
szeme vakító ibolyakék, örömünk egyszerre
nem ismer határt, a nadrágomon azonban
vastagon megült a téglá- s a vakolatpor,
sose jártunk hasonló magasban együtt,
most se megbeszéléses alapon, M. fel-
indult hangján most ismét ugyanazokat a lejárt
ütemű verseket hallom, de most nem támad
nevethetnékem, érzem, ahogy megköt, nadrágom
szövetébe beleköt a por, s a köröm-
kefével semmire nem jutok,
M. tudja jól, hogy magamtól soha nem vágtam
volna bele semmilyen építkezésbe,
mélységiszonyom nőttön nő, reggel
úgy alszom el, mint akinek fél napja sincs hátra,
M. ötödmagával alszik egy döngölt
padlójú helyiségben, másodszer Angyalföldön
ölelkezünk, ott is a vasúthoz közel,
s a türelmünket is egyszerre (idegen, ám-
de annál idevágóbb szóval:) mint-
egy paralel veszítjük el; M.
padlósúroló kezét nyom a kezembe,
vakok kötözték, álmomban ez dereng,
türelmetlen vagyok és akaratgyenge, em-
így járna közben az ügyemben
a költészet mint ürügy - a lábam immár
mind a kettő gipszben -; minek taglaljam,
párosban is rosszabb lenni, mint nem,
kezdem hát előlről, mindegy, hol, a világ
eleve kiveszett, annál fontosabb hát,

hogy valamivel elfoglaljam magam,
legyek kész elveszejteni, ami van,
M. természeténél fogva mezítláb
sűrög, s mintha elhagyni készülne a tetőt,
lefelé menet a levegő menten
fagypontra alá süllyed, gyomrom fala kőből,
mögötte, azaz hogy M. mögött, M. után
kásán émelygek, fejemtől válnék mielőbb,
egyéb emléktől, italtól melybe holland
altatót keverték, sárga félelem száll meg,
ébresztő, hogy M. már egy más ütemre lejt,
más ütemre, egy piszokkal, szálan itt fel-
ejt... ..és lárva pillantásom újfent
a mennyezet iránt, a fóliára esik,
könnyebb nézni hanyatt hogy esik,
eldölnöm egyedül ürge közönség,
a szerszámokhoz, s úgy egyáltalán, mi közöm,
nadrágom köztes nemű, nekrokord termék,
szívósabb fajta, mint amit önerőből
egy magamfajta kieszközölhetnék...
továbbá arra se esküszöm
meg most már, hogy M.-mel háltam, hogy övele
hálhattam volna együtt az imént,
hanem fájdalom, M. nem egyszer maga tért
ki a költészetem elől, ha nem ájulás
környékezte éppen, mit tudni, mikor mely szó
fajulhat tettlegessé, kezdtem volna szépen
vetközni, és M. szája falfehérré vált
a súlyosan alultáplált felsőtestem
látványától, nyolc nap alatt számoltam le
tíz kiló fölösleggel, ennyivel előre,
legalább ennyivel tartoztam előre
költői árnyékomnak, árnyékommal egyelőre
még nem szállva meg M. falfehér száját,
ám szálljon az ingyenc idő, nálam
a legjobb ízhez is alkuba társul akár-
hány baljós előérzet, és akkor egész
társulat ügye szakad rám, csillapító:
Legkedvesebb falatunkon vágja
magát elébb át az idő vasfoga...!

*

Előadásra készülvén a vasútnak lejtő
agráriskola színpadán, úgy terveztük, hogy M.
alakítja majd a vak virágáruslányt,
lírai egyfelvonásos, amerikai átlag,
akkoriban hozta le valamelyik Nagyvilág,
másfél mázsás népművelő pártfogónk
ajánlkozott a rendőr szerepére,

*narratív*e hogy figyelemmel kísérje,
mint aspiráns nyomozó szorgalmi láb-
jegyzetekben rögzítse M.
csavargó-festő partnerének a vidám
és nihilista lépéseit - melyek mögött semmi
esetre sem az amerikai szerző világ-
nézetére kívántunk volna következtetni,
hacsak nem áttetszőleg; M.-nek viszont csak-
is a rendőrt kellett volna (elvétve
szóval is, de *plein air*-ben egyáltalán)
néznie pusztá levegőnek,
áttetszőség kívül, és belülről átélve,
így instruáltuk M.-et, valamint e fonák
közelítésről, hogy „aki játszik, az ne
szorongjon, annak a szíve legyen üres!”, s szám-
űztünk is minden mozdítható kelléket a szín-
padról, egy létra kivételével, mely a lám-
pák föl-, a függöny leszerelésére szolgált,
és jelezni, *játékban*, a festőállványt,
miáltal ablak nyílt volna a vak leány
hajlandóságára a csendéletével le-
takart, a csendéletébe becsavart, a csend-
életébe becsavarodott s persze nyilván
hajléktalan csavargó iránt - úgyhogy a ki-
fejtetben, a rendőr őrizte parkban, már mint-
egy alhattak volna (*csendélethalom
ölnyi való virággal*) együtt...; igen ám,
csakhogy pártfogónk lelkét éppen M.
légies közele kavarta fel a legaljább
mélységekig, próbáról próbára mindinkább
kinézett belőle egy organikus árvíz,
inget, nadrágot, orkán dzsekit sirt át
egy-állító-fültében ez a paca test,
M.-mel gyakorta estek meg a minden-
napokban hasonló incidensek, a gyógy-
szergyárban pl., ahol a kenyerét kereste,
vagy a vonaton kora reggel oda-, este
visszafelé jövet, M. együttérzése fő-
leg az efféle tömegben elesett
alakokkal mintha nem ismert volna határt,
most a népművelővel betelt a pohár,
ne részletezzem, csúf, allergiás foltok
ütköztek ki M. nyakán, az álla körül,
a szövegébe belesült, végszóra
süketen, némán meredt a felkavart tócsa
képébe - képtelen adni tovább a vakot...

*

S éppen állhatott volna M. a létrán
is bosszút, mezítláb könnyűszerrel, pille
kartonruhában az agro-színpadon
(alatta fekete tornadressz, patent),
lenni - egy rossz álom, amelyből nagy ritkán
szakít ki egy másféle rosszullét,
M., a pártfogónk, és a nyolcadik nap vége
felé mint akit kicseréltek én,
fűtta árnyékomat mint falevelet a szél,
mentem M. mellett, üres
gyomromban az altató sárga limonádé,
a lány nyári szél északira fordult,
szóltam M.-nek, hogy a ríkatós
útszéli darabbal, mely biztos bukással fenyeget,
milyen viharos tempóban haladunk,
a hideg szélben is bele-belesütött láb-
fejünkbe az aznap épült szakasz járda,
M. a festőt látta volna, tőle kívánta
hallani, hogyan zajlanak nélküle a próbák,
erre találtam mondani, hogy *szalagról*,
szalagon őrizzük, preparáljuk az ár-
vízi jelenetből fennmaradt hang-
zavart, s benne, lassítva benne, egynéhány
csakis általa ejthetett beszédhibát,
álomban M. énekszóra fakadt,
az utcán pedig tajtékozott, hogy élete
legmélyebb szerepálmából űz a párja
csúfot, ráhagytam, mert épp a Kabát-ária
úszott be nálam a Bohéméletből,
bőr kabátban a pártfogónk a templom háta
mögül, a cigányúton túnt fel,
üszkös gomolyfelhő a porfelhős égalján,
odaköszöntem, és lefogtam M.
karját, hogy hagyja abba csépelni a fejem,
M. mindenki mástól fejből idézett, s én
se tudtam magamat soha megjegyezni,
így hasonlíthattuk egymást úgyszólván
mindenhez... a megsemmisítésig menően...
amerre mentünk, sötétedett, és gyereklárma
irtotta bennem M. iránt a kedvet,
és M. szája szintén mint a penge
és hideg, amint ismételttem: Kellek-e én
ahhoz, hogy a költészet mindig a végét járja - - -

-&-